

Баян Нур (1905 -1945)

Нур Баян - татар шагыйре. 1925 елдан шагыйрьнең исеме матбугатта бик еш күренә башлый. 1928 елда ул «Уракчы кызлар», «Кимерелгән окоплар» исемле ике шигъри җыентыгын бастыра, аннан соң «Клеверлы кырлар» (1929), «Яңгырлы төн» (1933) кебек поэмаларын һәм күп санлы шигъри эсәрләрен иҗат итә. 1938 елдан Бөек Ватан сугышы башланганчыга хәтле ул фәкать иҗат эше белән генә шөгылләнә. Бу елларда ул зур күләмле «Гөлэндәм» (1939), «Кимерелгән дворец янында» (1940), Г. Тукайның «Печән базары, яхуд Яңа Кисекбаш»ына иярәп «Карахмәт» (1940) поэмаларын яза, «Язгы төн», «Туган авыл», «Шат җырлар» исемле шигърь җыентыкларын бастырып чыгара.

Н. Баян Бөек Ватан сугышының беренче көннәреннән ук фронтка китә һәм авыр сугыш шартларында да иҗат итүдән туктамый, патриотик шигърьләр яза, поэма һәм либретто өстендә эшләвен дәвам итә.

Төп басма китаплар

Сайланма эсәрләр: Шигърьләр, поэмалар.- Казан: Татгосиздат, 1948. - 200 б.

Гөлэндәм: Поэма. -Казан: Татгосиздат, 1940.-110 б.

Туган авыл: Поэма, шигърьләр. - Казан: Татгосиздат, 1941. -248 б.1 б. портр. (Мәктәп сериясе).

Шигърьләр, поэмалар. - Казан: Таткнигоиздат, 1954. - 339 б.

Гөлэндәм: шигърьләр, поэма. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2005.

Уракчы кызлар: Шигърьләр. - Казан: Татарстан дәүләт нәшрияты, 1928.- 32 б.

Кимерелгән окоплар: Поэма, шигърьләр җыентыгы. – Казан: Татарстан дәүләт нәшрияты, 1928. -16 б.

Кырлар симфониясе: Шигърьләр, поэмалар җыентыгы. - Казан: Татгосиздат, 1931.- 72 б.

Роберт: Балалар өчен поэма. - Казан: Татгосиздат, 1933. -24 б.

Яшь сакчылар: Пьеса. - Казан: Татгосиздат, 1933.-27 б.

Яңгырлы төн: Поэма- хикәя.- Казан: Татиздат, 1933. - 111 б.

Онытылмас яшьлек: Шигърьләр, поэмалар җыентыгы. -Казан: Татгосиздат, 1934 -158 б.

Хәмит: Рәсемле шигърь. -Казан: Татгосиздат, 1935. -13 б.

Туп: шигърь. -Казан: Татгосиздат, 1935. -10 б.

Шигърьләр. - Казан: Татгосиздат, 1935.- 26 б. (Башлап укучы китапханәсе).

Ватан жыры: Шигырьләр.- Казан: Татгосиздат, 1936.- 44 б: (Башлап укучылар к-ханәсе).

Беренче очрашу: (Үсмер балалар өчен поэма). - Казан: Татгосиздат, 1936 [Тышлыкта: 1937]. - 35 б.

Шигырьләр.- Казан: Татгосиздат, 1938.-150 б.

Язгы төн: Шигырьләр. - Казан: Татгосиздат, 1939. -72 б.

Карахмәт: Шагыйрь Г. Тукайның «Яна Кисекбаш» исемле поэмасының дәвамлы рәвешендә. -Казан: Татгосиздат, 1941.- 39 б.

Шат жырлар.- Казан: Татгосиздат, 1941.-112 б.

Өч бөркет: Шигырьләр. - Казан: Татгосиздат, 1942. - 60 б.

Библиография

Зарипов, Х. Нур Баян : Тыныч бул, Татарстан! / Х.Зарипов // Мәдәни жомга. – 2015. – № 18 (15 май). – 16-17 б.

Фронтвик шагыйрь Нур Баян турында.

Хамматов, Ш. Окопта туган жырлар. / Ш.Хамматов, Тәхау К. // Мәйдан Чаллы. – 2015. – № 5. – 73-76 б.

Фронтвик шагыйрь Нур Баян ижаты турында.

Хисмәтуллин, Х. Шлемлы шагыйрь / Х.Хисмәтуллин // Мәйдан Чаллы. – 2015. – № 5. – 62-66 б.

Фронтвик шагыйрь Нур Баян турында.

Хәйри, Х. Шагыйрь Нур Баян. / Х.Хәйри // Мәйдан Чаллы. – 2015. – № 5. – 67-72 б.

Фронтвик шагыйрь Нур Баян ижаты турында.

Шакир, С. Жыр һәм һәйкәл булып / С.Шакир // Мәйдан Чаллы. – 2015. – № 5. – 32-40 б.

Фронтвик шагыйрь Нур Баян турында.

Шамова, Ә. Сезнең язмыш сугыш уты белән үрелгән: Бөек Жинүгә 70 ел / Ә. Шамова // Казан утлары. – 2015. – №6. – 151-154 б.

Фронтвик-шагыйрь Нур Баянга (Баянов Нур Галим улы, 1905-1945) багышланган материал.

Шамова, Ә. Фронт хатлары. / Шамова Ә. // Мәдәни жомга. – 2016. – № 17 (6 май). – 11 б.

Язучылар Нур Баян, Фатих Кәрим, Ибрагим Газинның хатлары.

Шамова, Ә. Фронттан хатлар / Ә. Шамова // Мәдәни жомга. – 2015. – № 7 (27 февр.). – 8 б.

Шагыйрләр Муса Жәлил, Гариф Гали, Нур Баянның 1942 елда сугыштан язган хатлары.

Шаһиева, Р. Бөркет каләм / Р. Шаһиева // Мәдәни жомга. – 2019. – №24 (21 июня). – 14 б.

Бөек Ватан сугышында һәлак булган шагыйрьләр - М. Жәлил, А.Алиш, Ф.Кәрим, Н.Баян, Г.Кутуй иҗатларын искә алу.

Һадиев, В. Шагыйрь белән очрашу / В.Һадиев // Мәйдан Чаллы. – 2015. – № 5. – 41-43 б.

Фронтвик шагыйрь Нур Баян турында истәлек.

Баян Нур (1905 -1945)

Нур Баян -татарский поэт. 1925 года поэт начинает публиковаться на страницах периодических изданий. В 1928 году выходят первые сборники его стихов «Девушки-жницы» и «Разрушенные окопы», затем поэт пишет поэмы «Клеверные поля» (1929), «Дождливая ночь» (1933) и ряд стихотворений.

С 1938 его деятельность полностью посвящена литературе. В этих годах Нур Баян пишет поэмы «Гөләндәм» (1939), «У разрушенного дворца» (1940), «Карахмет» (1940), и сборники стихов «Язгы төн», «Родная деревня», «Радостные песни».

С началом Великой Отечественной войны Нур Баян уходит на фронт, где и в тяжелых военных условиях продолжает заниматься литературным творчеством, создавая патриотические поэму, стихи и либретто.

Эти книги Вы можете взять в нашей Республиканской детской библиотеке

Сайланма эсәрләр: Шигырьләр, поэмалар.- Казан: Татгосиздат, 1948. - 200 б.

Гөләндәм: Поэма. -Казан: Татгосиздат, 1940.-110 б.

Туган авыл: Поэма, шигырьләр. - Казан: Татгосиздат, 1941. -248 б.1 б. портр. (Мәктәп сериясе).

Шигырьләр, поэмалар. - Казан: Таткнигоиздат, 1954. - 339 б.

Гөләндәм: шигырьләр, поэма. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2005.